A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2010. január 26.*

A C-362/08. P. sz. ügyben,

az **Internationaler Hilfsfonds eV** (székhelye: Rosbach [Németország], képviselik: H. Kaltenecker és R. Karpenstein Rechtsanwälte)

fellebbezőnek

a Bíróság alapokmányának 56. cikke alapján 2008. augusztus 7-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselik: P. Costa de Oliveira, S. Fries és T. Scharf, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

* Az eljárás nyelve: német.

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, R. Silva de Lapuerta és C. Toader tanácselnökök, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Schiemann (előadó), M. Ilešič, J. Malenovský, U. Lõhmus és J.-J. Kasel bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,
hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. június 30-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2009. szeptember 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Fellebbezésében az Internationaler Hilfsfonds eV (a továbbiakban: IH) az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága által a T-141/05. sz., Internationaler Hilfsfonds kontra Bizottság ügyben 2008. június 5-én hozott ítélet (a továbbiakban: megtámadott ítélet) hatályon kívül helyezését kéri, amellyel az Elsőfokú Bíróság az Európai Közösségek Bizottsága 2005. február 14-i, az IH-nak az előbbi birtokában lévő bizonyos dokumentumokhoz való hozzáférését megtagadó határozatának (a továbbiakban: vitatott aktus) a megsemmisítése iránti keresetét – mint elfogadhatatlant – elutasította.

Jogi háttér

2 Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről szóló, 2001. május 30-i 1049/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 145., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 331. o.) meghatározza az ezen intézmények dokumentumaihoz való, EK 255. cikkben előírt hozzáférési jog elveit, feltételeit és korlátait.

3 Az említett rendelet „Kedvezményezettek és hatály" című 2. cikkének (1) bekezdése bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személy számára biztosítja az intézmények dokumentumaihoz való hozzáférés jogát, „az e rendeletben meghatározott elvek, feltételek és korlátok szerint".

4 Az ugyanezen rendelet „Kivételek" című 4. cikkének (3) bekezdése a következőket írja elő:

„Az intézmény által belső használatra összeállított vagy az intézmény által kapott, olyan ügyre vonatkozó dokumentumhoz való hozzáférést, amellyel kapcsolatosan az intézmény még nem hozott határozatot, meg kell tagadni, ha a dokumentum közzététele az intézmény döntéshozatali eljárását súlyosan veszélyeztetné, kivéve ha a közzétételhez nyomós közérdek fűződik.

Az érintett intézményen belüli tárgyalások és előzetes egyeztetések részét képező, belső használatra korlátozott, állásfoglalásokat tartalmazó dokumentumokhoz való hozzáférést meg kell tagadni a döntés meghozatalát követően is, amennyiben a dokumentum közzététele az intézmény döntéshozatali eljárását súlyosan veszélyeztetné, kivéve, ha a közzétételhez nyomós közérdek fűződik."

5 Az 1049/2001 rendelet 4. cikkének (7) bekezdése a következőképpen szól:

„Az (1)–(3) bekezdésben megállapított kivételek csak azon időtartam alatt érvényesek, amely alatt a védelem a dokumentum tartalma alapján indokolt. A kivételek maximum 30 éves időtartamra alkalmazhatók. […].”

6 Ugyanezen rendelet „Kérelmek” című 6. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„A dokumentumhoz való hozzáférés iránti kérelmeket írásban kell előterjeszteni, beleértve az elektronikus formát is, az EK-Szerződés 314. cikkében említett nyelvek valamelyikén, és megfelelő pontossággal ahhoz, hogy az intézmény a dokumentumot azonosítani tudja. A kérelmező nem köteles megindokolni a kérelmet.”

7 Ami az első kérelmek feldolgozását illeti, az említett rendelet 7. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A dokumentumhoz való hozzáférés iránti kérelmet haladéktalanul el kell bírálni. A kérelmezőnek átvételi elismervényt kell küldeni. Az intézmény a kérelem iktatásától számított 15 munkanapon belül vagy megadja a hozzáférést a kért dokumentumhoz, és a 10. cikknek megfelelően ezen időtartamon belül biztosítja a hozzáférést, vagy írásbeli, indoklással ellátott válaszban teljesen vagy részlegesen elutasítja a kérelmet,

továbbá tájékoztatja a kérelmezőt arról a jogáról, hogy e cikk (2) bekezdésének megfelelően megerősítő kérelmet nyújthat be.

(2) Teljes vagy részleges elutasítás esetén a kérelmező az intézmény válaszának átvételétől számított 15 munkanapon belül megerősítő kérelmet nyújthat be, amelyben az intézményt álláspontja felülvizsgálatára kéri."

8 A megerősítő kérelmek feldolgozásával kapcsolatban az 1049/2001 rendelet 8. cikkének (1) és (3) bekezdése előírja:

„(1) A megerősítő kérelmet haladéktalanul el kell bírálni. Az intézmény az ilyen kérelem iktatásától számított 15 munkanapon belül vagy megadja a hozzáférést a kért dokumentumhoz, és a 10. cikknek megfelelően ezen időtartamon belül biztosítja a hozzáférést, vagy írásbeli, indoklással ellátott válaszban teljesen vagy részlegesen elutasítja a kérelmet. Teljes vagy részleges elutasítás esetében az intézmény tájékoztatja a kérelmezőt a rendelkezésre álló jogorvoslatokról, nevezetesen arról, hogy bírósági eljárást indíthat az intézménnyel szemben, illetve panasszal fordulhat az ombudsmanhoz az [EK 230. cikkben], illetve az [EK 195. cikkben] megállapított feltételek szerint.

[…]

(3) Elutasító válasznak minősül, ha az intézmény nem válaszol az előírt határidőn belül, amely arra jogosítja a kérelmezőt, hogy bírósági eljárást indítson az intézménnyel szemben, illetve panasszal forduljon az ombudsmanhoz az EK-Szerződés vonatkozó rendelkezései alapján."

A jogvita alapját képező tényállás

9 Az IH a német jog hatálya alá tartozó, humanitárius segítségnyújtások területén működő nem kormányzati szervezet. 1998. április 28-án a Bizottsággal egy, az IH által Kazahsztánban szervezett orvosi segítségnyújtási program társfinanszírozására irányuló, „LIEN 97-2011” elnevezésű szerződést (a továbbiakban: szerződés) kötött.

10 1999. október 1-jén a Bizottság egyoldalúan megszüntette az említett szerződést, és 2001. augusztus 6-án értesítette az IH-t az ezen megszüntetést követően hozott azon határozatáról, hogy az IH fizesse vissza a szerződés végrehajtása keretében részére kifizetett meghatározott összegeket.

11 2002. március 9-én az IH a szerződésre vonatkozó dokumentumokhoz való hozzáférés iránt kérelmet nyújtott be a Bizottsághoz.

12 2002. július 8-i levelében a Bizottság elküldött az IH-nak egy, négy aktában található dokumentumokat tartalmazó jegyzéket (a továbbiakban: 2002. július 8-i levél). E levélben az 1049/2001 rendelet 4. cikkének (3) bekezdésére utalva a Bizottság elutasította az IH kérelmét annyiban, amennyiben az az első három aktában található bizonyos dokumentumokra és a negyedik aktában található összes dokumentumra irányult.

13 A Bizottság elnökéhez címzett 2002. július 11-i levelében az IH kérelmezte a szerződésre vonatkozó dokumentumokhoz való teljes hozzáférést.

14 A EuropeAid Együttműködési Iroda alá tartozó „Európa, Kaukázus és Közép-Ázsia” igazgatóság igazgatója által aláírt, 2002. július 26-i levélben (a továbbiakban: 2002. július 26-i levél) a Bizottság a következő szavakkal válaszolt e kérelemre:

„Hivatkozva az Ön által 2002. július 11-én Prodi elnökhöz intézett levélre, amelynek a megválaszolására engem kért fel:

[…]

A 2002. július 8-i utolsó levélben, amelyet Ön a […] szerződésre vonatkozó iratok tartalmának a megismerésére irányuló kérelmét követően a Bizottságtól kapott, az említett tartalom jegyzékét az Ön rendelkezésére bocsátottuk. E jegyzék alapján kértük Önt, hogy tájékoztassa a Bizottság szolgálatait, mely dokumentumokról kér másolatot.

E kérelmet követően azonnali hozzáférést kap a korlátozás alá nem eső dokumentumokhoz. Ami azon dokumentumokhoz való hozzáférést illeti, amelyek az 1049/2001 rendelet 4. cikke alapján korlátozások alá tartoznak, arról szokás szerint eseti jelleggel születik döntés.

Megismétlem, hogy a Bizottság szolgálatai az Ön kérelmének figyelmesen és azt elsőbbségként kezelve tesznek eleget.”

15 2002. augusztus 26-án az IH betekintett azon dokumentumokba, amelyekhez a hozzáférést a Bizottság engedélyezte.

16 Ezt követően a Bizottság és az IH megpróbált egy békés megoldást találni a Bizottság által a szerződés címén követelt összegek visszafizetésére. Azonban 2003 októberének elején a Bizottság és az IH megállapította, hogy nem tudnak ilyen békés megoldásra jutni.

17 2003. október 6-án az IH az Európai Ombudsmanhoz fordult azzal a panasszal, hogy a Bizottság megtagadta számára a szerződésre vonatkozó dokumentumokhoz való teljes hozzáférést. Ezt a panaszt 1874/2003/GG. referenciaszám alatt nyilvántartásba vették (a továbbiakban: az IH által benyújtott panasz).

18 2004. július 15-én az Ombudsman a Bizottságnak egy ajánlástervezetet címzett, amelyben megállapította, hogy ez utóbbi nem bírálta el helyesen a szerződésre vonatkozó dokumentumokhoz való teljes hozzáférésre irányuló, IH által benyújtott kérelmet, és felhívta ezen intézményt arra, hogy újból végezze el e kérelem vizsgálatát. Ezenkívül azt javasolta a Bizottságnak, hogy tegye lehetővé az említett dokumentumokhoz való hozzáférést, hacsak nem tudja bizonyítani, hogy annak megtagadása az 1049/2001 rendeletben előírt kivételek egyikének felel meg.

19 2004. október 12-én és 21-én a Bizottság az Ombudsmannak egy angolul megfogalmazott részletes véleményt küldött, amelyet annak német változata követett (a továbbiakban: részletes vélemény). E véleményben a Bizottság többek között a következőket közölte:

„A Bizottság elfogadja az Európai Ombudsman ajánlástervezetét, és ismét megvizsgálta az [IH] [szerződésre vonatkozó] aktához való hozzáférésre irányuló kérelmét. Újból megvizsgálta azt a kérdést, hogy azon 1., 2. és 3. sz. aktákban szereplő dokumentumokat, amelyekhez a hozzáférést megtagadták, valamint a 4. sz. aktában szereplő összes dokumentumot az 1049/2001 […] rendelettel összhangban teljesen vagy részben nyilvánosságra kell-e hoznia.”

20 Ezen újbóli vizsgálatot követően a Bizottság elfogadta öt olyan dokumentum nyilvánosságra hozatalát, amelyekhez a hozzáférést az IH-nak korábban megtagadta, és azok másolatát csatolta a részletes véleményhez.

21 Ami a hozzáférés iránti kérelemben említett többi dokumentumot illeti, továbbra is fenntartotta az IH azokhoz való hozzáférésének a megtagadását.

22 Az Ombudsman 2004. október 18-án, illetve 25-én továbbította a részletes vélemény angol és német nyelvű változatainak a másolatát az IH-nak, és felhívta ez utóbbit, hogy azokkal kapcsolatban nyújtson be észrevételeket, amit az IH 2004. október 22-én meg is tett.

23 2004. december 14-én az Ombudsman elfogadott egy, az IH által benyújtott panaszra vonatkozó végleges határozatot. Végkövetkeztetésként az Ombudsman a határozatának 3.1. pontjában kritikai megjegyzést tett a Bizottság jelen ügyben végzett közigazgatási gyakorlatára. Ilyen alapon megállapította, hogy az a tény, hogy a Bizottság nem szolgáltatott a szerződésre vonatkozó számos dokumentumhoz való hozzáférésnek az IH számára történő megtagadását igazoló érvényes indokokat, hivatali visszásság esetének minősül. Mivel azonban az Ombudsman úgy vélte, hogy az Európai Parlament nem tudna olyan intézkedéseket hozni, amelyekkel a maga és az IH állásfoglalását megerősíthetné az előtte folyó ügyben, nem tartotta szükségesnek, hogy a Parlamentnek külön jelentést küldjön, és a határozatának a 3.5. pontjában úgy döntött, hogy lezárja az említett panaszra vonatkozó eljárást.

24 2004. december 22-én az említett végleges határozat végkövetkeztetéseire támaszkodva az IH a szerződésre vonatkozó dokumentumokhoz való teljes hozzáférés iránt egy, a következőképpen megfogalmazott kérelmet nyújtott be a Bizottság elnökének:

„[…] ezúton szeretnénk Önnek egy hivatalos kérelmet benyújtani [az iránt], hogy az [IH] korlátlanul hozzáférhessen a Bizottságnak a [szerződést] érintő aktáihoz, beleértve minden olyan dokumentumot, amelyekhez a hozzáférést az Ön szolgálatai

mostanáig megtagadták. Kérem Önt, hogy adja meg a szükséges utasításokat egy olyan közeljövőbeli időpontban […] való megegyezés céljából, ameddig e kérelemnek eleget tesznek […]

E kérelem alátámasztása érdekében [utalok] az […] Ombudsman 2004. december 14-i határozatára […]

Remélem, hogy nem lesz semmiféle bírósági eljárásra szükség, és hogy megadja a szolgálatainak az utasításokat a szóban forgó aktákhoz való teljes hozzáférés biztosítása [érdekében] […]

2005. január 21-ét jelölöm meg azon időpontként, ameddig Öntől választ remélek.

[…]”

25 2005. január 21-én e kérelemre válaszként a Bizottság az IH-nak a következőképpen megfogalmazott levelet küldte:

„Köszönjük 2004. december 22-i levelét […], amellyel az […] 1049/2001 rendeletnek megfelelően a [szerződést érintő] dokumentumokhoz való hozzáférést kérelmezte.

Mivel a Bizottság még nem foglalt véglegesen állást az Ombudsman 2004. december 14-i határozatát [illetően], kérjük, vegye figyelembe, hogy kérelmét a lehető legrövidebb időn belül elbíráljuk.

Előre is köszönjük megértését.

Tisztelettel”

26 A EuropeAid Együttműködési Iroda alá tartozó „Működési támogatások” igazgatóság igazgatója által aláírt vitatott aktussal a Bizottság 2005. február 14-én a következőképpen válaszolt az IH 2004. december 22-én benyújtott kérelmére:

„Köszönjük 2004. december 22-i levelét […], amellyel az […] 1049/2001 rendeletnek megfelelően a [szerződést érintő] dokumentumokhoz való hozzáférést kérelmezte.

2005. január 21-én tájékoztattuk Önt, hogy a Bizottságnak az Ön kérelmének a megválaszolása előtt még véglegesen állást kell foglalnia az Ombudsman 2004. december 14-i határozatát [illetően].

Mivel a Bizottság az említett határozatot [illetően] azt az állásfoglalást hozta, hogy ez az intézmény nem osztja az Ombudsmannak a fent említett rendelet [4. cikke (1) bekezdése b) pontjának és (3) bekezdése második albekezdésének] és a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről[, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról] szóló[, 2000. december 18-i] 45/2001[/EK európai parlamenti és tanácsi] rendelet [HL 2001., L 8., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 26. kötet, 102. o.] értelmezésére vonatkozó véleményét, úgy döntött, hogy nem engedélyez hozzáférést azon dokumentumokhoz, amelyek a Bizottság véleménye szerint az említett rendeletben előírt, a Bizottság által az Ombudsmanhoz intézett 2004. október 12-i közleményben hivatkozott kivételek alá tartoznak.

Sajnálattal kell tehát Önnek közölnöm, hogy az Ön megbízottjának a [szerződést érintő] aktába történő betekintetése során 2002. [augusztus] 26-i rendelkezésre bocsátott dokumentumok és a Bizottság által az Ombudsmanhoz intézett említett közleményhez csatolt [öt] dokumentum kivételével – és amelyeknek a tartalmát továbbították […] –, a Bizottságnak nem áll szándékában más dokumentumot az Ön rendelkezésére bocsátani […]”

Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott ítélet

27 Az IH az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2005. április 11-én benyújtott keresetlevelében a vitatott aktus megsemmisítése iránti keresetet indított.

28 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához benyújtott külön beadványában a Bizottság az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 114. cikkének 1. §-a alapján elfogadhatatlansági kifogást emelt. Az IH 2005. június 26-án előterjesztette az e kifogásra vonatkozó észrevételeit.

29 Az említett elfogadhatatlansági kifogás alátámasztására a Bizottság többek között azzal érvelt, hogy a vitatott aktus csak egy 2002 júliusában hozott, a 2002. július 8-i és 26-i levelében szereplő olyan határozatot erősít meg, amelyet az IH az előírt határidőben semmiféle keresettel nem támadott meg. Következésképpen az említett aktus nem minősül az EK 230. cikk szerinti megsemmisítés iránti kereset keretében megtámadható aktusnak.

30 Először az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 72–75. pontjában a 2002. július 8-i levelet a szerződést érintő dokumentumokhoz való hozzáférés iránti kérelemre adott, az 1049/2001 rendelet 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett első válasznak minősítette.

31 Másodszor az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 76–79. pontjában a 2002. július 26-i levelet egy, az IH által 2002. július 11-én a Bizottságnak címzett megerősítő kérelemre adott, az 1049/2001 rendelet 8. cikkének értelmében vett válasznak minősítette.

32 Harmadszor az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 81. pontjában megállapította, hogy mivel a 2002. július 26-i levélben szereplő határozatot nem támadták meg időben, az már jogerőre emelkedett az IH keresete benyújtásának az időpontjában.

33 Azon ítélkezési gyakorlatra tekintettel, miszerint elfogadhatatlan egy olyan korábbi határozatot pusztán megerősítő határozat megsemmisítése iránt benyújtott kereset, amelyet az erre előírt határidőn belül nem támadtak meg, az Elsőfokú Bíróság következésképpen megvizsgálta, hogy a vitatott aktus a 2002. július 26-i határozat pusztán megerősítő aktusa-e.

34 Ebben az összefüggésben Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 82. pontjában azon ítélkezési gyakorlatra támaszkodott, miszerint egy határozat akkor minősül egy korábbi határozat puszta megerősítésének, ha nem tartalmaz semmiféle új elemet a korábbi aktushoz képest, és azt nem előzi meg e korábbi határozat címzettjének helyzetére vonatkozó újbóli vizsgálat. E tekintetben az Elsőfokú Bíróság a Bíróság 23/80. sz., Grasselli kontra Bizottság ügyben 1980. december 10-én hozott ítéletére (EBHT 1980., 3709. o., 18. pont), az Elsőfokú Bíróság T-84/97. sz., BEUC kontra Bizottság ügyben 1998. május 4-én hozott végzésére (EBHT 1998., II-795. o., 52. pont) és az Elsőfokú Bíróság T-365/00. sz., AICS kontra Parlament ügyben 2002. június 11-én hozott ítéletére (EBHT 2002., II-2719. o., 30. pont) hivatkozott.

35 E tekintetben az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 83–92. pontjában először megvizsgálta, hogy az IH által hivatkozott elemek minősülhetnek-e ezen ítélkezési gyakorlat értelmében vett „új elemnek". Arra a következtetésre jutott, hogy sem az Ombudsmannak a 2004. december 14-i határozatában előadott végkövetkeztetései, sem az általa az IH panaszának az elbírálása keretében végzett vizsgálatnak a fejleményei és eredményei nem minősülnek olyan új elemeknek, amelyek képesek megkülönböztetni a vitatott aktust a 2002. július 26-i levéltől.

36 Az Elsőfokú Bíróság ezután megvizsgálta, hogy a vitatott aktust megelőzte-e az IH helyzetének a jelen ítélet 34. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében vett „újbóli vizsgálata". Ezt a lehetőséget kizárta a megtámadott ítélet 93–100. pontjában.

37 Következésképpen az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 102. pontjában megalapozottnak találta a Bizottság azon érvét, miszerint a vitatott aktus pusztán megerősítő jellegű, és következésképpen helyt adott a Bizottság által felhozott elfogadhatatlansági kifogásnak.

38 Végül az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 103–110. pontjában mellékesen megállapította, hogy még feltételezve is azt, hogy a vitatott aktus nem minősül a 2002. július 26-i levél pusztán megerősítő aktusának, azt nem lehetne megtámadható aktusnak tekinteni, mivel így azt az 1049/2001 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének értelmében vett első válasznak kellene minősíteni, amely nem képezheti az EK 230. cikk szerinti megsemmisítés iránti kereset tárgyát.

39 E megállapítások összességére alapítva az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélettel az IH keresetét, mint elfogadhatatlant, elutasította.

A felek kérelmei és a Bíróság előtti eljárás

40 Az IH fellebbezésében azt kéri, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;

– hozzon érdemben jogerős ítéletet, és helyezze hatályon kívül a vitatott aktust, vagy másodlagosan utalja vissza az ügyet az Elsőfokú Bíróság elé újbóli határozathozatalra;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

41 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– a fellebbezést – részben mint elfogadhatatlant vagy mint megalapozatlant – utasítsa el, és

– az IH-t kötelezze a költségek viselésére.

42 A Bíróság Hivatalához 2009. október 21-én benyújtott kérelmével az IH a Bíróság eljárási szabályzata 61. cikkének megfelelően – amely az eljárási szabályzat 118. cikke értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazandó – a szóbeli szakasz újbóli megnyitását kérte a Bíróságtól.

A szóbeli szakasz újbóli megnyitására irányuló kérelemről

43 A Bíróság az eljárási szabályzata 61. cikkének megfelelően hivatalból, a főtanácsnok javaslatára vagy a felek kérelmére is elrendelheti a szóbeli szakasz újbóli megnyitását, ha úgy véli, hogy a tényállás nincs kellően feltárva, vagy ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amely nem került megvitatásra a felek között (a C-42/07. sz., Liga

Portuguesa de Futebol Profissional és Bwin International ügyben 2009. szeptember 8-án hozott ítélet EBHT 2009., I-7633. o.] 31. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

44 Azonban sem az Európai Unió Bíróságának alapokmánya, sem pedig annak eljárási szabályzata nem teszi lehetővé, hogy a felek a főtanácsnoki indítványra válaszként észrevételeket tegyenek.

45 Márpedig kérelmében az IH lényegében csupán azzal érvel, hogy a főtanácsnok indítványa az 1049/2001 rendelet téves értelmezésén alapul.

46 A Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően megállapítja, hogy a jelen ügyben minden szükséges adat a rendelkezésre áll az előtte folyó jogvita eldöntésére, és az ügyet nem kell olyan érvre tekintettel vizsgálni, amely előtte nem került megvitatásra.

47 Következésképpen nem szükséges elrendelni a szóbeli szakasz újbóli megnyitását.

A fellebbezésről

48 A megtámadott ítéletben az Elsőfokú Bíróság lényegében azzal az indokolással adott helyt a Bizottság által előtte felhozott elfogadhatatlansági kifogásnak, hogy a vitatott aktus nem minősül megtámadható aktusnak.

49 Az IH fellebbezésének alátámasztására három jogalapra hivatkozik. Az első jogalapot arra alapítja, hogy a 2002. július 26-i bizottsági levélben található határozatot tévesen minősítették a megerősítő kérelemre adott, 1049/2001 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése értelmében vett válasznak. A vitatott aktusra vonatkozó második és harmadik jogalapot arra alapítja, hogy az említett aktust tévesen minősítették az említett határozat pusztán megerősítő aktusának, illetve az ugyanezen rendelet 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett első válasznak.

50 Mindenekelőtt a második és harmadik jogalapot kell együttesen megvizsgálni.

51 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint csak azok az intézkedések képezhetik megsemmisítés iránti kereset tárgyát, amelyek olyan kötelező joghatásokat váltanak ki, amely joghatások a felperes érdekeit érinthetik, jelentősen módosítva annak jogi helyzetét (lásd különösen a Bíróság C-131/03. P. sz., Reynolds Tobacco és társai kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 12-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-7795. o.] 54. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

52 A megsemmisítés iránti keresetek elfogadhatóságával kapcsolatos állandó ítélkezési gyakorlatból az is következik, hogy a megtámadott jogi aktusok minősítése során ezen jogi aktusok tényleges tartalma és kibocsátójuk szándéka az irányadó. Ennek kapcsán főszabály szerint azok az intézkedések minősülnek megtámadható jogi aktusnak, amelyek a közigazgatási eljárás végén véglegesen meghatározzák a Bizottság álláspontját, valamint amelyek a felperes érdekeit érintő kötelező joghatások kiváltására irányulnak, kizárva különösen az olyan közbenső intézkedéseket, amelyek a végleges határozat előkészítését szolgálják, és nem eredményeznek ilyen joghatásokat, valamint a korábbi, határidőben meg nem támadott határozatot pusztán megerősítő aktusokat (lásd ebben az értelemben a C-521/06. P. sz., Athinaïki Techniki kontra Bizottság ügyben 2008. július 17-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-5829. o.] 42. pontját).

53 Az 1049/2001 rendelettel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy annak az egy kétlépcsős eljárást előíró 7. és 8. cikkének a célja egyrészt az érintett intézmények dokumentumaihoz való hozzáférésre irányuló kérelmek gyors és könnyű feldolgozásának és másrészt az esetlegesen felmerülő nézeteltérések elsőbbséggel történő békés rendezésének a lehetővé tétele. Azokban az esetekben, amelyekben a felek között

nem sikerül ilyen nézeteltérést rendezni, az említett 8. cikk (1) bekezdése két jogorvoslatot ír elő, nevezetesen a bírósági eljárást és a panasz benyújtását az Ombudsmanhoz.

54 Az említett eljárás annyiban, amennyiben egy megerősítő kérelem benyújtását írja elő, lehetővé teszi különösen az érintett intézmény számára, hogy az Unió bíróságai előtt keresettel megtámadható végleges elutasító határozat meghozatala előtt újból megvizsgálja álláspontját. Egy ilyen eljárás lehetővé teszi az első kérelmek gyors feldolgozását, és következésképpen a legtöbb esetben a kérelmezők elvárásainak a kielégítését, miközben lehetővé teszi ezen intézmény számára azt, hogy a kérelmező által kért dokumentumokhoz való hozzáférés végeleges elutasítása előtt egy részletes állásfoglalást tegyen, különösen, ha e kérelmező a dokumentumok nyilvánosságra hozatala iránti kérelmét az említett intézmény indoklással ellátott elutasítása ellenére megismétli.

55 Annak eldöntésekor, hogy valamely jogi aktust az EK 230. cikk alapján meg lehet-e támadni, sokkal inkább a jogi aktus tényleges tartalma, mintsem annak formája az irányadó (lásd a 60/81. sz., IBM kontra Bizottság ügyben 1981. november 11-én hozott ítélet [EBHT 1981., 2639. o.] 9. pontját).

56 Hangsúlyozni kell továbbá, hogy az 1049/2001 rendelet az érintett intézmények dokumentumaihoz nagyon széles körű hozzáférési jogot biztosít, mivel ilyen jog gyakorlásához e rendelet 6. cikkének (1) bekezdése alapján nem kell a kérelmeket megindokolni. Ezenkívül annak 4. cikke (7) bekezdése alapján az e cikk (1)–(3) bekezdésében említett kivételek csak azon időtartam alatt érvényesek, amely alatt a védelem a dokumentum tartalma alapján igazolt.

57 Ebből következik, hogy valamely személy újból kérelmezheti az azon dokumentumokhoz való hozzáférést, amelyekhez a hozzáférést tőle korábban megtagadták. Egy ilyen kérelem annak vizsgálatára kötelezi az érintett intézményt, hogy a hozzáférés korábbi megtagadása a jogi és ténybeli helyzet időközben történő megváltozására tekintettel továbbra is igazolt-e.

58 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a vitatott aktus mind a tartalmára tekintettel, amely kifejezetten megemlíti a Bizottság „végleges állásfoglalását”, mind azon összefüggésre tekintettel, amelyben az létrejött, az IH által kért összes dokumentum nyilvánosságra hozatala Bizottság általi végleges elutasításának minősül. Ez az elutasítás az IH által folyamatosan közel három évig tett, a szerződést érintő dokumentumokhoz való hozzáférésre irányuló és számos ez irányú kérelmét magában foglaló, a jelen ítélet 11–26. pontjában bemutatott lépések hosszú sorozatának vetett véget.

59 Amint a jelen ítélet 57. pontjában szerepel, az IH szabadon nyújthatott be új kérelmet az említett dokumentumokhoz való hozzáférés céljából anélkül, hogy a Bizottság a hozzáférés korábbi elutasításait felhozhatta volna vele szemben.

60 Hasonlóképpen, olyan körülmények között, mint a jelen jogvita körülményei, a Bizottság nem állíthatja sikeresen, hogy az IH-nak a vitatott aktusról szóló értesítés kézhezvételét követően új kérelmet kellett volna benyújtania, és azt várnia, hogy ez az intézmény ezzel szemben egy új elutasítást hoz, hogy azt végleges aktusnak, tehát megtámadhatónak lehessen tekintetni. Ugyanis függetlenül attól a ténytől, hogy a Bizottság a vitatott aktusban nem tájékoztatta az IH-t azon jogáról, hogy megerősítő kérelmet nyújthat be, az IH részéről egy ilyen lépés nem is vezethetett volna az általa kívánt eredményre, tekintettel arra a tényre, hogy a Bizottság – amint a részletes véleményből és az Ombudsman előtti eljárás keretében nyilvánosságra hozott öt dokumentumból kitűnik –, részletesen megvizsgálta az IH által benyújtott hozzáférés iránti kérelmet, és a kért dokumentumokhoz való hozzáférés elutasítását illetően egyértelműen és véglegesen meghozta állásfoglalását.

61 Annak követelménye, hogy egy ilyen lépést tegyenek, ellentétes lenne az 1049/2001 rendeletben megállapított eljárás célkitűzésével is, amely eljárás az érintett intézmények dokumentumaihoz való gyors és könnyű hozzáférés biztosítását kívánja garantálni.

62 A fenti elemek összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen állapította meg, hogy a vitatott aktus nem minősül az EK 230. cikk szerinti

megsemmisítés iránti keresettel megtámadható aktusnak. A fenti megállapításokból kitűnik ugyanis, hogy egy ilyen aktus elleni kereset az Elsőfokú Bíróság megállapításával ellentétben elfogadható.

63 Ebből következik, hogy az IH által a fellebbezésének az alátámasztására hivatkozott második és harmadik jogalapok elfogadhatók. Helyt kell tehát adni a fellebbezésnek, és a megtámadott ítéletet hatályon kívül kell helyezni anélkül, hogy az első jogalapot meg kellene vizsgálni.

Az első fokon indított keresetről

64 Az Európai Unió Bíróságának alapokmánya 61. cikkének első bekezdése szerint a Bíróság a Törvényszék határozatának hatályon kívül helyezése esetén az ügyet érdemben maga is eldöntheti, amennyiben a per állása megengedi.

65 Azonban a Bíróságnak az eljárás e szakaszában nem áll módjában érdemben határozni az IH által az Elsőfokú Bíróság előtt indított keresetről. A jogvitának ez a vonatkozása ugyanis olyan jogalapok és elemek vizsgálatával jár, amelyeket az Elsőfokú Bíróság előtt nem vitattak meg, mivel az csak egy külön beadványban benyújtott elfogadhatatlansági kifogásról határozott. Ebből következik, hogy a per állása még nem tesz lehetővé érdemi határozathozatalt. A Bíróság ezzel szemben rendelkezik az ahhoz szükséges információkkal, hogy véglegesen határozzon a Bizottság által az elsőfokú eljárás során emelt elfogadhatatlansági kifogás tárgyában.

66 A jelen ítélet 51–62. pontjában hivatkozott indokok alapján el kell utasítani az említett, arra alapított elfogadhatatlansági kifogást, hogy a vitatott aktus nem képezheti megsemmisítés iránti kereset tárgyát.

67 Következésképpen az ügyet vissza kell utalni a Törvényszékhez, hogy az megvizsgálja az IH-nak a vitatott aktus megsemmisítésére irányuló keresetét.

A költségekről

68 A Bíróság eljárási szabályzatának 122. cikkének első bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozott, és a Bíróság maga hoz a jogvita kapcsán végleges határozatot, a Bíróság határoz a költségekről. Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján, amely ugyanezen szabályzat 118. cikkének értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazandó, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

69 A Bíróság, mivel a fellebbezésnek helyt adott, és elutasította a Bizottság elfogadhatatlansági kifogását, az IH kérelmének megfelelően a Bizottságot kötelezi a fellebbezést érintő költségeknek, valamint az elsőfokú eljárásban az elfogadhatatlansági kifogással kapcsolatban felmerült költségeknek a megtérítésére, a fennmaradó költségekről pedig nem határoz.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) **A Bíróság hatályon kívül helyezi az Európai Közösségek Elsőfokú Bíróságának T-141/05. sz., Internationaler Hilfsfonds kontra Bizottság ügyben 2008. június 5-én hozott ítéletét.**

2) **A Bíróság az Európai Közösségek Bizottsága által az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága előtt emelt elfogadhatatlansági kifogást elutasítja.**

3) A Bíróság az ügyet visszautalja az Európai Unió Törvényszékéhez, hogy az megvizsgálja az Internationaler Hilfsfonds eV-nek az Európai Közösségek Bizottsága azon 2005. február 14-i határozatának a megsemmisítése iránti kérelmét, amelyben az megtagadta tőle a birtokában lévő bizonyos dokumentumokhoz való hozzáférést.

4) A Bíróság az Európai Bizottságot kötelezi a jelen eljárás költségeinek és az elsőfokú eljárásban az elfogadhatatlansági kifogással kapcsolatban felmerült költségeknek a megtérítésére.

5) A Bíróság a fennmaradó költségekről nem határoz.

Aláírások